

VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO PŘEDŠKOLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

Vzdělávací program přípravného stupně
základní školy speciální

Objevujeme svět

ZŠ a PrŠ Čtverka
Uherský Brod

Obsah

1	IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE	1
1.1	NÁZEV ŠVP	1
1.2	ÚDAJE O ŠKOLE	1
1.3	ZŘIZOVATEL	1
1.4	PLATNOST DOKUMENTU	2
2	CHARAKTERISTIKA ŠKOLY	3
2.1	ÚPLNOST A VELIKOST ŠKOLY	3
2.2	UMÍSTĚNÍ ŠKOLY	3
2.3	CHARAKTERISTIKA ŽÁKŮ	3
2.4	PODMÍNKY ŠKOLY	4
2.5	PERSONÁLNÍ A PEDAGOGICKÉ ZABEZPEČENÍ	4
2.6	SPOLUPRÁCE S DALŠÍMI INSTITUCEMI	5
3	PŘÍPRAVNÝ STUPEŇ ZŠ SPECIÁLNÍ	5
3.1	CHARAKTERISTIKA PŘÍPRAVNÉHO STUPNĚ	5
3.2	VĚCNÉ PODMÍNKY	6
3.6	PERSONÁLNÍ A PEDAGOGICKÉ ZAJIŠTĚNÍ	8
3.7	SPOLUPRÁCE S RODINOU	8
4	CÍLE PŘEDŠKOLNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ	8
5	VZDĚLÁVACÍ OBSAH A OBLASTI	11
6	VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI A DĚTÍ NADANÝCH	22
7	HODNOCENÍ DĚTÍ A AUTOEVALUACE ŠKOLY	23
7.1	PRAVIDLA HODNOCENÍ DĚTÍ	23
7.2	AUTOEVALUACE ŠKOLY	24

1 Identifikační údaje

1.1 Název ŠVP

NÁZEV ŠVP: Vzdělávací program přípravného stupně základní školy speciální, zpracovaný podle § 5 odst. 2 zákona č. 561/2004 Sb. a upravený jako ŠVP pro vzdělávání, pro které není vydán rámcový vzdělávací program. **Vychází z RVP pro předškolní vzdělávání a ze ŠVP Škola pro radost ZŠ a PrŠ Čtverka, Uherský Brod, příspěvková organizace.**

MOTIVAČNÍ NÁZEV: Objevujeme svět

1.2 Údaje o škole

NÁZEV ŠKOLY: Základní škola a Praktická škola Čtverka, Uherský Brod

ADRESA ŠKOLY: Na Výsluní 2047, Uherský Brod, 68801

JMÉNO ŘEDITELE ŠKOLY: Mgr. Petra Guričová

KONTAKT: e-mail: reditel@zsctverka.cz, web: www.zsctverka.cz, ID datové schránky: 7rbv3bc

IČ: 60371714

IZO: 060371714

RED-IZO: 600025756

KOORDINÁTOŘI TVORBY ŠVP: Mgr. Hana Vaňková, Mgr. Kateřina Pírková, Mgr. Renata Václavíčková

1.3 Zřizovatel

NÁZEV ZŘIZOVATELE: Zlínský kraj

ADRESA ZŘIZOVATELE: tř. T. Bati 21, 761 90 Zlín

KONTAKTY:

telefon ústředna: +420 577 043 111

fax: +420 577 043 202

e-mail podatelna: podatelna@kr-zlinsky.cz

web: www.kr-zlinsky.cz

IČ: 70 89 13 20

ID datové schránky: scsbwku

1.4 Platnost dokumentu

PLATNOST OD: 1. 9. 2024

VERZE ŠVP: 1

DATUM PROJEDNÁNÍ VE ŠKOLSKÉ RADĚ: 24. června 2024

DATUM PROJEDNÁNÍ NA PEDAGOGICKÉ RADĚ: 17. června 2024

.....
ředitel školy

Mgr. Petra Guričová

.....
razítko školy

2 Charakteristika školy

2.1 Úplnost a velikost školy

Základní škola a Praktická škola Čtverka, Uherský Brod je příspěvkovou organizací Zlínského kraje. Poskytuje vzdělání a výchovu žákům plnícím povinnou školní docházku ve školách zřízených podle §16 odst. 9 školského zákona pro žáky s mentálním, tělesným, zrakovým postižením, závažnými vadami řeči, závažnými vývojovými poruchami učení, souběžným postižením více vadami, autismem. Ve všech třídách jsou žáci různého věku i postupného ročníku. Od 1. 9. 2022 se stala naší součástí i střední škola – obor vzdělání Praktická škola jednoletá. Děti předškolního věku jsou vzdělávány ve třídě přípravného stupně základní školy speciální od 1. 9. 2024. Školní družina zajišťuje ve svých odděleních výchovnou činnost žákům po ukončení výuky. Ke stravování využíváme jídelnu ZŠ Na výsluní, kde zájemci z řad žáků i zaměstnanců odebírají obědy.

2.2 Umístění školy

Hlavní činností školy je poskytování vzdělávání a výchovy. Základní škola a Praktická škola Čtverka, Uherský Brod zahrnuje činnosti těchto škol a školských zařízení: Základní škola pro žáky s mentálním postižením, včetně souběžného postižení více vadami nebo autismem, Školní družina, Praktická škola jednoletá a Přípravný stupeň základní školy speciální. Základní škola nemá vlastní budovu. Sídlí v prostorách ZŠ Na Výsluní 2047 v Uherském Brodě, kde je v pronájmu. Škola je situována spíše na okraji města, s dobrou dostupností školních autobusových linek i městské hromadné dopravy. Před budovou školy je parkoviště pro rodiče, kteří vozí své děti do školy autem. Je to výhoda zejména pro rodiče tělesně postižených žáků. Okolí školy nabízí možnost rychlého přesunu za sportem, do přírody a lesa. V blízkosti je také spousta objektů, jako například hvězdárna, Muzeum J.A.K., dům dětí a mládeže, knihovna, atletický stadion Na Lapači aj., které škola využívá při svých vzdělávacích činnostech. Pro vzdělávání se snažíme vytvořit optimální podmínky, které vyžadují především přátelskou atmosféru a podnětné pracovní prostředí, aby žáci školu rádi navštěvovali a nebáli se případného neúspěchu.

2.3 Charakteristika žáků

Žáci obvykle docházejí z blízkého i vzdálenějšího okolí. Při přepravě do školy nejčastěji cestují automobilem s rodiči, veřejnou hromadnou dopravou, vlakem nebo docházejí pěšky.

Třída přípravného stupně základní školy speciální poskytuje přípravu na vzdělávání dětem se středně těžkým a těžkým mentálním postižením, se souběžným postižením více vadami nebo s autismem nejvýše tři roky před začátkem plnění povinné školní docházky. Děti v přípravné třídě jsou většinou vzdělávány podle individuálních vzdělávacích plánů.

Podle doporučení ŠPZ jsou žákům také poskytována veškerá podpůrná opatření, která souvisejí s jejich handicapem. Podle možností začleňujeme žáky – určitou formou spolu s ostatními – do všech aktivit školy. Bezbariérový přístup je ve všech prostorách školy.

2.4 Podmínky školy

Škola má školní družinu. Žáci mají k dispozici zařízení školního stravování v budově školy. Vyučování probíhá v českém jazyce. Škola se nachází v jednom z pavilonů Základní školy Na Výsluní. Ve venkovním areálu je sportovní hřiště a zahrada. Žáci využívají šatny. Škola disponuje následujícími odbornými učebnami: učebna IT, dílna, cvičná kuchyně, malý cvičební sál, snoezelen. Máme také keramickou pec, ve které vypalujeme vlastní výrobky. Škola poskytuje dětem možnost využití pracovních stanic pro připojení k internetu, připojení Wi-Fi je v celé škole.

Škola má světlé, čisté a estetické prostory. Na výzdobě interiéru školy mají velkou zásluhu samotní žáci i učitelé. Materiální vybavení školy je neustále obnovováno a doplňováno. Škola má učebny vybaveny interaktivními tabulemi, tablety a připojením na internet. Třídy jsou vybaveny speciálním žákovským nastavitelným nábytkem. Pro tělesně postižené žáky máme zakoupeny speciální pracovní plochy a židle, rehabilitační bazény, polohovací vaky, rotopedy a další speciální kompenzační a rehabilitační pomůcky. Pro zrakově postižené žáky využíváme zvýrazňování a zvětšování textů, upravené sešity pro nácvik psaní. Prostory na výuku jsou dostatečné. V učebnách funguje po vyučování školní družina. Pedagogičtí pracovníci mají k dispozici společnou sborovnu, kde je umístěna i učitelská knihovna. Mají volný přístup k počítačům i na internet. K výrobě metodických materiálů a pracovních listů pro děti využívají kopírovací a laminovací stroj. Máme také logopedickou pracovnu pro výuku individuální logopedické péče a místnost pro individuální práci se žáky. V rámci pohybových aktivit využíváme dvě tělocvičny, blízký atletický stadion, dopravní hřiště a školní zahradu. Dbáme na ochranu žáků před úrazy. Žáci jsou pod stálým dohledem dozorujících učitelů ve výuce, o přestávkách, při doprovodu do školní jídelny i do šatny. Všechny schody a nebezpečné úseky jsou barevně označeny, na stěnách jsou vyvěšeny únikové tabulky pro případ nebezpečí a hromadného opuštění budovy při požáru nebo jiné živelné pohromě. Pro osobní hygienu mohou děti i učitelé použít sprchy. Prostory školy jsou vybaveny dostatečným množstvím hygienických zařízení. Rodiče mají možnost sledovat webové stránky školy, kde jsou zveřejňovány a průběžně aktualizovány informace o činnosti školy. Rodiče jsou také vítáni na všech akcích školy jako jsou např. den otevřených dveří, vánoční besídka, soutěže, kulturní akce i školní výlety.

2.5 Personální a pedagogické zabezpečení

Pedagogický sbor školy tvoří učitelé a ostatní pedagogičtí pracovníci – asistentky pedagoga. V současnosti máme plně kvalifikovaný pedagogický sbor. Díky mnohaleté praxi mají učitelé i spoustu

zkušeností. Jsou schopni v případě potřeby poskytnout informace o kontaktech na odbornou pomoc psychologa, neurologa nebo příslušné školské poradenské zařízení. Ve škole pracuje výchovný poradce, školní metodik prevence sociálně patologických jevů a školní koordinátor environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty. Všichni učitelé jsou proškoleni v problematice ochrany při mimořádných událostech a v základech první pomoci. Ve škole je také vedena předepsaná dokumentace týkající se požární ochrany a bezpečnosti a ochrany zdraví při práci zaměstnanců i žáků školy. Učitelé průběžně absolvují další vzdělávání pedagogických pracovníků směřující k prohloubení jejich odbornosti a vzdělávání v oblasti kariérního růstu. Velké zkušenosti z oblasti logopedie uplatňují při individuální logopedické péči, která je na velmi dobré úrovni.

2.6 Spolupráce s dalšími institucemi

Škola spolupracuje s institucemi:

místní a regionální instituce: Kulturní rozvoj a přehled žáků zajišťujeme ve spolupráci s Domem kultury v Uherském Brodě, kde se často účastníme různých kulturních pořadů. Jedná se o divadelní vystoupení, hudební a naučné pořady, pohádky, folklorní pořady z regionu a tematická pásma. Navštěvujeme i vhodná filmová představení, která jsou nám nabízena v kině Máj v Uherském Brodě. Také využíváme různé výstavní prostory v Uherském Brodě pro prezentaci výtvarných prací žáků školy.

neziskové organizace: Účastníme se některých akcí, které pořádá Terapeutická dílna sv. Justýny v Uh. Brodě

obec/město: Škola je hospodářsky propojena i s Městským úřadem v Uherském Brodě, jehož prostory v budově Základní školy Na Výsluní máme dlouhodobě v pronájmu.

školská rada: Ve škole je zřízena tříčlenná školská rada, do které je volen jeden zástupce z řad zákonných zástupců žáků, jeden zástupce z řad pedagogů školy a jeden zástupce za zřizovatele školy – Krajský úřad ve Zlíně.

školské poradenské zařízení: Spolupracujeme se všemi ŠPZ ve Zlínském kraji. Spolupráce se týká zejména zařazování žáků do vhodného školního vzdělávacího programu, stanovení případných podpůrných opatření, vytváření IVP a PLPP.

3 Přípravný stupeň ZŠ speciální

3.1 Charakteristika přípravného stupně

Přípravný stupeň (PS) je součástí základní školy speciální. Umožňuje přípravu na vzdělávání dětem se středně těžkým a těžkým mentálním postižením, se souběžným postižením více vadami nebo

s autismem. Do třídy přípravného stupně ZŠS lze zařadit dítě od školního roku, v němž dosáhne 5 let věku až do zahájení povinné školní docházky, a to i v průběhu školního roku. Program přípravného stupně je koncipován jako jednoletý, avšak děti jej mohou podle svých vlastních individuálních možností a schopností mít rozložen na 1 až 3 roky. O zařazení rozhoduje ředitel školy na základě žádosti zákonného zástupce doložené doporučením školského poradenského zařízení a odborného lékaře. Podle doporučení ŠPZ jsou žákům také poskytována veškerá podpůrná opatření, která souvisejí s jejich handicapem. Jsou přijímány především děti s odkladem povinné školní docházky. Příprava na vzdělávání v PS respektuje vývojové zvláštnosti dětí v době před nástupem k povinné školní docházce. Vzdělávání probíhá v rozsahu čtyř hodin denně, to znamená 20 hodin týdně, a zahrnuje potřebnou individuální i skupinovou speciálně pedagogickou péči. V jedné třídě jsou zařazeny děti všech ročníků. O absolvování příslušného ročníku děti získávají osvědčení (viz tiskopis SEVT – 49 274 0). Po ukončení přípravy na vzdělávání jsou děti na základě vyšetření SPC a rozhodnutí zákonných zástupců zařazovány do nejvhodnější formy vzdělávání.

3.2 Věcné podmínky

Třída přípravného stupně je vybavena účelným nábytkem přizpůsobeným potřebám dětí s postižením, didaktickými a kompenzačními pomůckami a hračkami. U třídy je snadno dostupné sociální zařízení. Využívána je i školní zahrada, tělocvična, kuchyňka, školní dílna pro pracovní činnosti, snoezelen a logopedická pracovna. K dispozici je i keramická pec. Současné obsahové i organizační změny ve školství umožňují prakticky všem dětem získávat vzdělání odpovídající jejich schopnostem. Výchovně vzdělávací cíle a priority jsou přizpůsobeny zvláštnostem, možnostem a potřebám žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Hlavní důraz klademe na praktické činnosti a dovednosti a činnostní učení. Ke každému dítěti je třeba přistupovat individuálně, respektovat jeho možnosti a pozitivně hodnotit každý pokrok v rozvoji jeho osobnosti.

Vybavení hračkami, pomůckami, náčiním, materiály a doplňky odpovídá počtu dětí i jejich věku. Je průběžně obnovováno a doplňováno a pedagogy plně využíváno. Hračky, pomůcky, náčiní a další doplňky nebo alespoň jejich podstatná část jsou umístěny tak, aby byly pro děti přístupné a mohly si je samostatně brát. Jsou stanovena pravidla pro jejich využívání pedagogy i dětmi. Prostředí je upraveno tak, aby dětské práce byly přístupné dětem i jejich rodičům.

3.3 Životospráva

Svačiny si děti přinášejí z domu, ve škole mají zabezpečený pitný režim. Obědy jsou zajišťovány ve školní jídelně ZŠ Na Výsluní. Je stanoven pravidelný denní rytmus a řád. Je ovšem flexibilní, umožňuje měnit organizaci činností v průběhu dne vzhledem k situaci ve třídě.

V denním programu je respektována individuální potřeba aktivit a odpočinku dětí. Děti mají dostatek pohybu venku, ale i v interiéru školy. Program činností venku je přizpůsobován aktuálnímu stavu počasí.

3.4 Psychosociální podmínky

Předpokladem úspěšné práce je dobrá znalost každého dítěte a úzká spolupráce se zákonnými zástupci tak, aby ve třídě bylo vytvořeno bezpečné a vstřícné prostředí. Tomu je přizpůsoben i výběr motivačních činností. Dětem se dostává jasných a srozumitelných pokynů. Třída je pro děti kamarádským společenstvím, v němž jsou zpravidla rády. Ve vztazích mezi dospělými i mezi dětmi se projevuje vzájemná důvěra, tolerance, ohleduplnost a zdvořilost, vzájemná pomoc a podpora. Učitel se věnuje neformálním vztahům dětí ve třídě a nenásilně je ovlivňuje prosociálním směrem (prevence šikany a jiných sociálně patologických jevů u dětí).

3.5 Organizace

ORGANIZACE VYUČOVÁNÍ

Výuka ve třídě přípravného stupně základní školy speciální probíhá denně v době od 8.00 do 12.00 hodin. Časový plán v rozsahu 20 hodin týdně je stanoven s ohledem na psychohygienické podmínky, reaguje na individuální potřeby aktivity a odpočinku jednotlivých dětí.

DENNÍ PROGRAM

8.00 – 9.15 první blok činností (individuální – skupinová práce s dětmi)

9.15 – 10.00 hygiena, svačina, sebeobsluha a relaxace

10.00 – 11.15 druhý blok činností (individuální – skupinová práce s dětmi, pobyt venku)

11.15 – 12.00 hygiena, oběd

12.00 odchod dětí domů nebo do školní družiny

Režim dne a jednotlivých činností může být pozměněn s ohledem na pracovní tempo, potřeby a zájmy dětí.

Na začátku školního roku jsou děti vhodnou formou seznamovány se školním řádem. Nově přijaté děti jsou poučeny ihned po nástupu. Rodiče jsou pravidelně upozorňováni na to, kde se mohou se školním řádem seznámit. Na nově vzniklé situace, při kterých by mohlo dojít k ohrožení zdraví např. při opravách a údržbě školy, jsou děti i rodiče upozorňováni průběžně. Zranění nebo úraz jsou děti i pedagogové povinni hlásit třídní učitelce, která úraz zaznamená do Knihy žákovských úrazů a rovněž informuje rodiče zraněného dítěte. Lékárnička první pomoci je umístěna ve sborovně školy. Při činnostech v tělocvičně, dílně, kuchyňce a na školní zahradě platí dodržování pravidel školního řádu. Děti mají ve třídě stále dostatek tekutin pro dodržení pitného režimu. V denním programu je preferována potřeba pobytu venku. Vzhledem k míře postižení dětí je to zejména pobyt na školní

zahradě nebo vycházky do okolí školy. Při všech činnostech dbáme na dodržování hygieny a ochrany osobního zdraví dětí i pedagogických pracovníků.

3.6 Personální a pedagogické zajištění

Ve třídě pracují 1–2 pedagogové s příslušným vzděláním a 1–2 asistenti pedagoga. Pod vedením pedagoga pracuje celý tým v souladu s pedagogickými zásadami a se společenskými pravidly.

3.7 Spolupráce s rodinou

Společné akce dětí a rodičů: mimoškolní akce (výlety, exkurze), vánoční slavnost, ostatní slavnosti. Pravidelné školní akce: sezónní besídky.

Zákonní zástupci jsou o průběhu vzdělávání informováni na rodičovské schůzce nebo na konzultacích s vyučujícími. Úzká spolupráce je zejména se zákonnými zástupci žáků, kteří je vzhledem k jejich zdravotnímu postižení denně osobně vodí do školy a také si je po skončení vyučování vyzvedávají – jsou v denním kontaktu s třídním učitelem. Dobrá komunikace s rodiči je jedním z hlavních cílů školy. Snažíme se pochopit rodinné zázemí dítěte. Právě účast rodičů je při realizaci školního vzdělávacího programu nezbytná, a to zejména u rodičů žáků, u kterých byl stanoven individuální vzdělávací plán.

4 Cíle předškolního vzdělávání

V rámci ŠVP PS se zaměřujeme na čtyři cílové kategorie.

- Rámcové cíle
- Klíčové kompetence
- Dílčí cíle
- Dílčí výstupy

Tyto cílové kategorie jsou provázané a vzájemně se doplňují.

4.1 Rámcové cíle

Úkolem předškolního vzdělávání je rozvoj každého dítěte po stránce fyzické, psychické a sociální. Při práci dětí v přípravném stupni proto sledujeme tyto rámcové cíle:

1. rozvíjení dítěte, jeho učení a poznávání
2. osvojení základů hodnot, na nichž je založena naše společnost
3. získání osobní samostatnosti a schopnosti projevit se jako samostatná osobnost působící na své okolí

Naplněním těchto cílů směřuje vzdělávání na PS k utváření základů klíčových kompetencí, kdy dítě získává všestrannější a prakticky využitelné vědomosti a dovednosti.

4.2 Klíčové kompetence

Klíčové kompetence reprezentují cílovou kategorii vyjádřenou v podobě výstupů. Jsou formulovány jako soubory předpokládaných vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot důležitých pro osobní rozvoj a uplatnění jedince. Kompetence představují soubory činnostně zaměřených a prakticky využitelných výstupů, které se propojují a doplňují. Veškeré vzdělávání směřuje k naplnění klíčových kompetencí. V jednotlivých etapách je cílem vybavit každého jedince souborem klíčových kompetencí na úrovni, která je pro něho dosažitelná. V předškolním vzdělávání jsou u dětí vytvářeny základy klíčových kompetencí, které jsou důležité pro přípravu dítěte do budoucího zapojení v systematickém vzdělávání.

Pro etapu předškolního vzdělávání jsou za klíčové považovány tyto kompetence:

1. Kompetence k učení
2. Kompetence k řešení problémů
3. Kompetence komunikativní
4. Kompetence sociální a personální
5. Kompetence činnostní a občanské

Pro absolventa přípravného stupně mohou být dosažitelné klíčové kompetence v následující úrovni:

1. Kompetence k učení

- pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí; experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů
- získanou zkušenost uplatňuje v praktických situacích a v dalším učení
- má základní poznatky o světě lidí, přírody, techniky, kultury, o jeho rozmanitostech a proměnách; orientuje se v prostředí, ve kterém žije
- klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá okolního prostředí; snaží se porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí
- učí se nejen spontánně, ale i vědomě, umí vyvinout úsilí k dosažení cíle, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje; zadanou práci dokončí; dovede postupovat podle instrukcí a pokynů
- odhaduje své síly, učí se hodnotit svoje úspěchy a oceňovat výkony druhých
- učí se rád, pokud se mu dostává uznání a ocenění

2. Kompetence k řešení problémů

- všímá si dění i problémů v bezprostředním okolí
- řeší problémy, na které stačí; známé a opakující se situace se snaží řešit samostatně, náročnější situace s pomocí dospělého
- řeší problémy na základě bezprostřední zkušenosti; postupuje cestou pokusu a omylu; vymýšlí nová řešení problémů a situací; má vlastní, originální nápady
- pochopí řešení jednoduchých úloh a situací a využívá je v dalších podobných případech
- zpřesňuje si početní představy, užívá číselné a matematické pojmy, vnímá základní matematické souvislosti
- rozlišuje řešení, která vedou k cíli a řešení, která funkční nejsou; dokáže mezi nimi volit
- chápe, že vyhýbat se řešení problémů nevede k cíli, ale že jejich včasné a uvážlivé řešení je naopak výhodou; uvědomuje si, že svou aktivitou a snahou může situaci ovlivnit
- nebojí se udělat chybu, pokud nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch, ale také za snahu

3. Kompetence komunikativní

- ovládá řeč, mluví ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, otázky a odpovědi, rozumí slyšenému slovu, reaguje na pokyny a vede smysluplný dialog
- dokáže se vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady (prostředky řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými aj.)
- domlouvá se slovy i gesty, rozlišuje některé symboly, rozumí jejich významu i funkci
- komunikuje v běžných situacích bez zábran; chápe, že být komunikativní, vstřícný a aktivní je výhodou
- ovládá dovednosti předcházející čtení a psaní
- průběžně rozšiřuje svoji slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci
- dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává (knihy, encyklopedie, notebook, telefon, tablet apod.)
- ví, že se lidé dorozumívají i jinými jazyky a že je možno se cizím jazykům učit

4. Kompetence sociální a personální

- samostatně rozhoduje o svých činnostech; umí si vytvořit svůj názor a vyjádřit jej
- uvědomuje si, že za sebe i své jednání odpovídá a nese důsledky
- projevuje dětským způsobem citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším; pozná nevhodné chování; vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost
- dokáže se prosadit ve skupině, ale i podřídit se jí; při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje; v běžných situacích uplatňuje základní společenská pravidla a návyky; je schopen respektovat druhé, vyjednávat, uzavírat kompromisy
- napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které vidí ve svém okolí

- spolupodílí se na společných rozhodnutích; přijímá zdůvodněné povinnosti; dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla a přizpůsobuje se jim
- při setkání s neznámými lidmi či v neznámých situacích se chová obezřetně; nevhodné chování i komunikaci, která je mu nepříjemná, umí odmítnout
- je schopen pochopit, že lidé jsou různí, umí být tolerantní k jejich odlišnostem
- chápe, že nespravedlnost, ubližování, ponižování, agresivita a násilí se nevyplácí a že vzniklé konflikty je lépe řešit dohodou; dokáže se bránit projevům násilí jiného dítěte, ponižování a ubližování

5. Kompetence činnosti a občanské

- učí se svoje činnosti a hry plánovat, řídit a vyhodnocovat
- dokáže rozpoznat a využívat svoje silné i slabé stránky
- odhaduje rizika svých nápadů, jde za svým cílem, ale také se dokáže přizpůsobovat novým okolnostem
- chápe, že se může v tom, co udělá, rozhodnout svobodně, ale že za svá rozhodnutí také odpovídá
- má smysl pro povinnost při všech činnostech; k úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně; váží si práce i snahy ostatních
- zajímá se o druhé i o to, co se kolem děje
- má základní dětskou představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami i co je s nimi v rozporu, a snaží se podle toho chovat
- spoluvytváří pravidla společného soužití mezi vrstevníky, rozumí jejich smyslu a chápe potřebu je zachovávat
- uvědomuje si svá práva i práva druhých, učí se je hájit a respektovat; chápe, že všichni lidé mají stejnou hodnotu
- ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že svým chováním se na něm podílí a může je ovlivnit
- dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí

Soubor klíčových kompetencí naplňuje představu, kam až může dítě dospět, o co můžeme usilovat. **Dílčí cíle a dílčí výstupy jsou součástí vzdělávacího obsahu.**

5 Vzdělávací obsah a oblasti

Školní vzdělávací program pro přípravný stupeň základní školy speciální „Objevujeme svět“ je určen pro výchovu a přípravu na vzdělávání dětí se zdravotním postižením. Vychází z koncepce Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání a ŠVP „Škola pro radost“ pro základní

vzdělávání Základní školy speciální, ZŠ a PrŠ Čtverka, Uherský Brod, Na Výsluní 2047. Zařazování dětí do tohoto typu vzdělávacího programu probíhá vždy na základě výsledku odborného vyšetření pracovníků speciálně pedagogického centra a doporučení školského poradenského zařízení.

Vzdělávací obsah je stanoven pro celou věkovou skupinu společně, to je pro děti ve věku od pěti let až do zahájení povinné školní docházky.

Vzdělávací obsah představuje celek, jehož členění do oblastí je pojato jako pomocné. Učivo je vyjádřeno v podobě činností, ať už praktických, či rozumových. Pojem učivo je nahrazen pojmem vzdělávací nabídka. Očekávané výstupy mají stejně jako vzdělávací nabídka činnostní povahu.

Vzdělávací obsah pro předškolní vzdělávání je uspořádán do pěti vzdělávacích oblastí: biologické, psychologické, interpersonální, sociálně – kulturní a environmentální. Obsahy jednotlivých oblastí se vzájemně prolínají.

1. Dítě a jeho tělo
2. Dítě a jeho psychika
3. Dítě a ten druhý
4. Dítě a společnost
5. Dítě a svět

5.1 Vzdělávací oblasti – dílčí vzdělávací cíle

1. Dítě a jeho tělo

- uvědomění si vlastního těla
- rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky (koordinace a rozsahu pohybu, dýchání, koordinace ruky a oka apod.), ovládání tělesných funkcí
- rozvoj užívání všech smyslů
- rozvoj fyzické i psychické zdatnosti
- osvojení si věku přiměřených praktických dovedností
- osvojení si poznatků o těle a jeho zdraví, o pohybových činnostech a jejich kvalitě
- osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody
- vytváření zdravých životních návyků a postojů jako základů zdravého životního stylu

2. Dítě a jeho psychika

Tato vzdělávací oblast je členěna do tří podoblastí.

Jazyk a řeč

- rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování)
- rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu

- osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení a psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka a další formy sdělení verbální i nonverbální (výtvarné, hudební, pohybové, dramatické)

Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace

- rozvoj, zpřesňování a kultivace smyslového vnímání, přechod od konkrétně názorného myšlení k myšlení slovně-logickému (pojmovému), rozvoj paměti a pozornosti, přechod od bezděčných forem těchto funkcí k úmyslným, rozvoj a kultivace představivosti a fantazie
- rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření)
- posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování aj.)
- vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem a k učení, podpora a rozvoj zájmu o učení
- osvojení si základních poznatků o znakových systémech a jejich funkci (abeceda a čísla)
- budování základů pro práci s informacemi

Sebepojetí, city, vůle

- sebepoznání, rozvoj pozitivních citů ve vztahu k sobě (uvědomění si vlastní identity, získání sebevědomí, sebedůvěry, osobní spokojenosti)
- získání relativní citové samostatnosti
- rozvoj schopnosti sebeovládání
- rozvoj schopnosti vytvářet citové vztahy, rozvíjet je a prožívat
- rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pocity, dojmy a prožitky vyjádřit
- rozvoj a kultivace mravního a estetického vnímání, cítění a prožívání
- získání schopnosti záměrně řídit svoje chování a ovlivňovat vlastní situaci

3. Dítě a ten druhý

- seznámení s pravidly chování ve vztahu k ostatním
- osvojení si základních poznatků, schopností a dovedností důležitých pro navazování a rozvíjení vztahů dítěte k jiným lidem
- posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem (v rodině, ve škole, ve školní družině apod.)
- vytváření prosociálních postojů (rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu apod.)
- rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i nonverbálních
- rozvoj kooperativních dovedností
- ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi i dospělými

4. Dítě a společnost

- poznávání pravidel společenského soužití a jejich spoluvytváření v rámci přirozeného sociokulturního prostředí, porozumění základním projevům neverbální komunikace v tomto

prostředí

- rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí a cítit se součástí tohoto společenství (ve třídě, rodině apod.), vnímat a přijímat uznávané hodnoty tohoto společenství
- rozvoj základních kulturně společenských postojů, návyků a dovedností dítěte, rozvoj schopnosti projevovat se autenticky, prosociálně a aktivně se přizpůsobovat společenskému prostředí a zvládat jeho změny
- vytvoření povědomí o mezilidských morálních hodnotách
- seznamování se světem lidí, kultury a umění, osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije
- vytváření povědomí o existenci ostatních kultur a národností
- vytvoření základů aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře a umění, rozvoj dovedností umožňujících tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevovat
- rozvoj společenského i estetického vkusu

5. Dítě a svět

- seznamování se s místem a prostředím, ve kterém dítě žije a vytváření pozitivního vztahu k němu
- vytváření základního povědomí o širším přírodním, kulturním i technickém prostředí, o jejich rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách
- poznávání jiných kultur
- pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit
- osvojení si poznatků a dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí při spoluvytváření zdravého a bezpečného prostředí a k ochraně dítěte před jeho nebezpečnými vlivy
- rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách
- rozvoj schopnosti přizpůsobovat se podmínkám vnějšího prostředí i jeho změnám
- vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, se živou a neživou přírodou, lidmi, společností, planetou Zemí

5.2 Celoroční vzdělávací program objevujeme svět

V průběhu roku je vzdělávání uskutečňováno podle celoročního programu Objevujeme svět, který je rozdělen do čtyř integrovaných bloků podle ročních období, tedy na Podzim, Zima, Jaro a Léto. Dětem je v průběhu roku nabízen vzdělávací obsah v přirozených souvislostech, vazbách a vztazích. Do každého ze čtyř bloků jsou zapracovány dílčí vzdělávací cíle, vzdělávací nabídka a očekávané výstupy všech pěti vzdělávacích oblastí. Tyto bloky jsou vzhledem k vzdělávacím oblastem ŠVP průřezové.

Integrované bloky se vztahují k určitému tématu daného ročního období. Vycházejí z přirozených a známých situací, potřeb, zájmů dětí. Jejich obsah je dětem vždy srozumitelný, užitečný a prakticky využitelný. Pomáhá jim chápat okolní svět a orientovat se v něm. Je vždy upraven tak, aby vyhovoval věku, sociálním zkušenostem a míře postižení dětí, pro které je v daném období určen.

Integrované bloky na sebe svým obsahem navazují, doplňují se a mohou se prolínat plynule jeden do druhého. Některé prvky vzdělávacího obsahu se v různých integrovaných blocích opakují, znovu připomínají v nových souvislostech a učí se vidět věci z různých pohledů. Získané poznatky i dovednosti pak může dítě využívat v dalším učení i v běžném životě.

Objevujeme svět		
Vzdělávací oblast	Vzdělávací nabídka	Očekávané výstupy
<u>Dítě a jeho tělo</u> • Moje tělo	• činnosti k poznávání lidského těla a jeho částí • pohybové a manipulační činnosti	• pojmenovat části těla • zvládat základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci
• Moje smysly	• smyslové hry • hudebně pohybové hry	• vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů • sladit pohyb s rytmem
• Moje zdraví	• činnosti relaxační a odpočinkové • činnosti směřující k ochraně zdraví, osobního bezpečí a vytváření zdravých životních návyků, prevence úrazů	• rozlišovat, co prospívá zdraví a co mu škodí • mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, aktivního pohybu a zdravé výživy
• Učím se samostatnosti	• jednoduché pracovní činnosti a nácvik sebeobsluhy, činnosti v oblasti osobní hygieny, stolování, oblékání, úklidu a úpravy prostředí	• zvládat sebeobsluhu, uplatňovat základní hygienické návyky • zvládat jednoduché pracovní úkony
<u>Dítě a jeho psychika</u> • Jazyk a řeč	• artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry, hry se slovy, slovní hádanky, vokální činnosti • společné rozhovory, individuální a skupinová konverzace – vyprávění zážitků, příběhů, ... • samostatný slovní projev na určité téma • vyřizování vzkazů a zpráv • přednes, recitace, dramatizace, zpěv • poslech čtených, vyprávěných pohádek	• správně vyslovovat, ovládat dech, tempo, intonaci • učit se nová slova a aktivně je používat • sluchově rozlišovat začáteční a koncové slabiky a hlásky • pojmenovat většinu toho, co nás obklopuje • vést rozhovor – naslouchat, vyčkat, až druhý domluví, ptát se • domluvit se slovy i gesty, improvizovat

	• sledování filmových a divadelních příběhů • prohlížení knížek a časopisů • činnosti seznamující je s různými sdělovacími prostředky • grafické napodobování symbolů, tvarů, čísel, písmen	• vyjadřovat samostatně myšlenky, nápady, pocity ve vhodně formulovaných větách • chápat humor, vtip • učit se z paměti krátké texty • porozumět slyšenému • sledovat a vyprávět příběh, popsat situaci • projevovat zájem o knížky, časopisy • sledovat očima zleva doprava • poznat některá písmena, číslice, slova • poznat své jméno napsané • rozlišovat některé obrazné symboly – piktogramy, značky
• Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace	• hry a činnosti zaměřené k poznávání a rozlišování zvuků, užívání gest • přímé pozorování přírodních, kulturních, technických objektů, jevů • záměrné pozorování objektů, předmětů, určování jejich znaků, funkcí, vlastností – velikost, barva, tvar, materiál, dotek, chuť, vůně, zvuky • manipulace s předměty, zkoumání jejich vlastností • operace s materiálem – třídění, přiřazování, uspořádání, odhad • spontánní a volné hry, experimenty s materiálem a předměty • rozhovor o výsledku pozorování • činnosti zaměřené na rozvoj a cvičení postřehu a vnímání, zrakové a sluchové paměti, koncentrace pozornosti, ... • smyslové, námětové hry • hry podporující tvořivost, představivost, fantazii • řešení myšlenkových i praktických problémů, hledání různých možností a variant • hry a činnosti zaměřené ke cvičení různých forem paměti –	• vědomě využívat všechny smysly, záměrně pozorovat, všimnout si nového, změny, chybějícího • záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost • zaměřovat se na to, co je důležité – hledat podobu, rozdíly... • poznat a pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno • vnímat, že je zajímavé dozvídat se nové věci • přemýšlet, vést jednoduché úvahy • postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí • vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech – konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových, dramatických

	mechanické, logické, obrazné, pojmové • činnosti zaměřené na vytváření a chápání pojmů a osvojování poznatků • činnosti zaměřené na poznávání obrazně znakových systémů – písmena, číslice, piktogramy, značky, symboly, obrazce • hry a praktické úkony procvičující orientaci v prostoru i v rovině • činnosti zaměřené na seznamování se s elementárními číselnými a matematickými pojmy a jejich symbolikou – číselná řada, číslice, geometrické tvary, množství – a jejich praktickou aplikací • činnosti zasvěcující dítě do časových pojmů a vztahů – denní řád, proměny a vývoj a přibližující přirozené časové i logické posloupnosti dějů, událost	• řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně, předkládat nápady • nalézat nová řešení • učit se nazpaměť krátké texty, vědomě si je zapamatovat a vybavit • chápat základní číselné a matematické pojmy, souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat – porovnávat, třídit, orientovat se v oboru do šesti, chápat číselnou řadu do deseti, poznat více, stejně, méně, první, poslední... • chápat prostorové pojmy vpravo, vlevo, dole, nahoře, za, před, pod, nad, u, vedle, mezi, uprostřed, • chápat elementární časové pojmy – teď, dnes, včera, zítra, ráno, večer, jaro, léto, podzim, zima, rok
• Sebepojetí, city, vůle	• činnosti zajišťující spokojenost a radost • činnosti vyvolávající veselí a pohodu • činnosti přiměřené silám a schopnostem, úkoly s viditelným cílem a výsledkem, v nichž může být úspěšné • činnosti vyžadující samostatné vystupování, vyjadřování, obhajování vlastních názorů, rozhodování a sebehodnocení • spontánní hra • hry pro rozvoj vůle, vytrvalosti a sebeovládání • hry na téma rodina, přátelství • cvičení organizačních dovedností	• odloučit se na určitou dobu od rodičů, být aktivní i bez jejich podpory • uvědomovat si své limity a možnosti – silné i slabé stránky • vyvíjet volní úsilí, soustředit se na činnost a dokončit ji • uvědomovat si svou samostatnost, zaujímat vlastní názory a postoje a vyjadřovat je • dodržovat předem vyjasněná a pochopená pravidla • rozhodovat o svých činnostech • zorganizovat hru

	• estetické a tvůrčí aktivity – mluvené, výtvarné, dramatické, literární, hudební, pohybové • sledování pohádek a příběhů obohacujících citový život • cvičení v projevování citů (zvláště kladných), v sebekontrolě a sebeovládání (záporných emocí – hněv, zlost, úzkost) • výlety do okolí – příroda, návštěva dětských akcí • činnosti k poznávání lidských vlastností, záměrné pozorování, v čem se liší a v čem jsou podobné – fyzické, psychické vlastnosti, dovednosti, schopnosti, city, vlastnosti dané pohlavím, věkem, jazykem a v čem jsou si podobní • dramatické činnosti – napodobování typů chování v různých situacích • mimické vyjadřování nálad – úsměv, pláč, hněv, zloba, údiv, vážnost, ... • činnosti vedoucí dítě k identifikaci sebe sama a k odlišení od ostatních	• zachycovat a vyjadřovat své prožitky – slovně, výtvarně, pomocí hudby, hudebně pohybovou či dramatickou improvizací • vyjadřovat souhlas i nesouhlas, říci ne, když to situace vyžaduje – při ohrožujících, nebezpečných, neznámých situacích • odmítnout se podílet na nedovolených či zakázaných činnostech • přijímat pozitivní ocenění i svůj neúspěch a vyrovnat se s tím, učit se hodnotit své pokroky • prožívat radost ze zvládnutého úkolu • uvědomovat si příjemné a nepříjemné citové zážitky – lásku, soucit, radost, strach, smutek, odmítnutí • být citlivé ve vztahu k živým bytostem • těšit se z hezkých a příjemných zážitků, z přírodních i kulturních krás i setkávání se s uměním • ve známých a opakujících se situacích a v situacích, kterým rozumí, ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování
<u>Dítě a ten druhý</u> • Správné chování	• činnosti zaměřené na porozumění pravidlům vzájemného soužití a chování ve třídě, doma, na veřejnosti	• dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování • umět požádat o pomoc
• Moji kamarádi	• aktivity podporující sbližování dětí	• porozumět projevům vyjádření emocí a nálad • vnímat, co si druhý přeje, potřebuje, respektovat potřeby jiného dítěte

	• verbální, neverbální komunikační aktivity • společenské hry • kooperační činnosti ve dvojicích, ve skupinkách, společné aktivity	• uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého • bránit se projevům násilí jiného dítěte • přirozeně komunikovat s druhým dítětem, navazovat přátelství • vyjednávat s dětmi i s dospělými, domluvit se na společném řešení • dodržovat herní pravidla • spolupracovat s ostatními
• Rodina	• činnosti zaměřené na poznávání sociálního prostředí, v němž dítě žije • sociální a interaktivní hry, hra na role • aktivity podporující uvědomování si vztahů mezi lidmi	• dodržovat pravidla vzájemného soužití doma • chápat, že všichni lidé mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný • uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému
• Lidé v mém okolí	• hry a situace, kde se dítě učí chránit soukromí a bezpečí své i ostatních	• navazovat kontakty s dospělým, kterému je svěřeno do péče, respektovat ho • chovat se obezřetně při setkání s neznámými lidmi
<u>Dítě a společnost</u> • Moje třída	• aktivity vhodné pro adaptaci v prostředí třídy • vytváření pravidel soužití ve třídě • setkávání se s pozitivními vzory vztahů a chování	• začlenit se do třídy, mezi vrstevníky • adaptovat se na život ve škole, zvládat proměny • porozumět neverbálním projevům citových prožitků a nálad druhých • pravidla chování, soulad s normami a proti nim • spoluvytvářet prostředí pohody • pochopit, že každý má svou roli (učitel, dítě) • uplatňovat správné návyky společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi • chovat se zdvořile, s úctou, vážit si práce ostatních
• Umím si hrát	• společné hry a skupinové aktivity, kdy se dítě spolupodílí na průběhu a výsledku	• dodržovat pravidla her, jednat férově, jednat spravedlivě

	(výtvarné, dramatické, konstruktivní) • hry zaměřené k poznávání a rozlišování různých společenských rolí (dítě, dospělý, učitelka, rodič, profese, ...) • hry a činnosti seznamující dítě s různými zaměstnáními, pracovními činnostmi a předměty, praktická manipulace s pomůckami a nástroji, provádění jednoduchých pracovních úkonů a činností	• uvědomovat si chování proti pravidlům – lež, ubližování, agresivita • zacházet šetrně s vlastními i cizími hračkami, pomůckami, věcmi denní potřeby, knížkami
• Co mám rád	• aktivity, kdy se setkává s uměním mimo školu, návštěvy míst a akcí, výstavy, divadelní a filmová představení, seznámení s různými tradicemi a zvyky • tvůrčí činnosti výtvarné, hudební, dramatické, podněcující tvořivost a nápaditost dítěte, estetické vnímání • receptivní činnosti (poslech hudby, pohádek, sledování dramatizací) • oslavy výročí, zvyky, tradice, sportovní akce, kulturní programy	• vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické, hudební představení • zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik (používat barvy, modelovat, konstruovat, tvořit z papíru, z přírodnin...) • vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností • zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální (zazpívat píseň, použít nástroje, sledovat a rozlišovat rytmus) • hodnotit svoje zážitky
<u>Dítě a svět</u> • Naše město	• aktivity zaměřené k získávání praktické orientace v obci • pozorování blízkého prostředí a života v něm, okolní přírody, kulturních i technických objektů, vycházky do okolí, výlety • sledování událostí v obci a účast na akcích	• orientovat se bezpečně ve známém prostředí – domov, škola, blízké okolí
• Víím, co nesmím	• poučení o nebezpečných situacích a možnostech, jak se chránit – doprava, manipulace s předměty a přístroji, kontakt se zvířaty, léky, jedovaté rostliny,	• uvědomovat si nebezpečí a mít povědomí o tom, jak se chránit v případě nebezpečí

	chemické látky, požár, havárie, povodeň, ... • praktické užívání technických přístrojů, hraček a dalších předmětů a pomůcek • hry a aktivity na téma dopravy, cvičení bezpečného chování v dopravních situacích, nácvik požárního poplachu	• zvládat běžné činnosti i jednoduché praktické situace, které se doma a ve škole opakují • chovat se přiměřeně a bezpečně doma, na veřejnosti, na ulici, hřišti, v obchodě, u lékaře
• Rok v přírodě	• poznávání přírodního okolí, sledování rozmanitostí a změn v přírodě – živá, neživá příroda, přírodní jevy a děje, rostliny, živočichové, krajiny, podnebí, počasí, ovzduší, roční období • poznávání ekosystémů – les, louka, rybník... • praktické činnosti, kde se seznamuje s různými přírodními i umělými látkami a materiály a tím získává zkušenosti i s jejich vlastnostmi	• osvojovat si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, smysluplné, přínosné, zajímavé, jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi • vnímat si změny a dění v nejbližším okolí • porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé, že je třeba se změnami v životě, doma i ve škole počítat a přizpůsobovat se
• Životní prostředí a já	• pozorování životních podmínek a stavu životního prostředí • ekologicky motivované herní aktivity • smysluplné činnosti přispívající k péči o životní prostředí a okolní krajinu – činnosti pracovní, pěstitelské, chovatelské, péče o školní prostředí, školní zahradu a blízké okolí	• vnímat, že svět má svůj řád, je rozmanitý a pozoruhodný – svět přírody i lidí • mít povědomí o existenci různých národů, kultur, různých zemí, o planetě Zemi, vesmíru • mít povědomí o společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí

5.2.1 Integrovaný blok PODZIM (časový plán – přibližně 12 týdnů)

Hlavní záměry integrovaného bloku:

- seznámit děti s prostředím třídy a školy, s ostatními dětmi i dospělými a usnadnit jim adaptaci na novou životní situaci
- vytvářet pohodovou atmosféru, navozovat pocit spokojenosti
- upevňovat každodenní rituály a stereotypy pro pocit bezpečí
- vést děti k poznávání podzimní přírody, jejích zákonitostí a změn

5.2.2 Integrovaný blok ZIMA (časový plán – přibližně 10 týdnů)

Hlavní záměry integrovaného bloku:

- vést děti k dodržování zásad osobní hygieny a péče o zdraví
- vést děti k poznávání zimní přírody, jejích zákonitostí a změn
- seznámit děti s pojmem rodina, jejími členy a funkcemi, které v rodině zastupují, přiblížit dětem význam rodiny pro společnost
- seznámit děti s významem vánočních svátků, tradicemi a zvyky, oslavami Nového roku

5.2.3 Integrovaný blok JARO (časový plán – přibližně 10 týdnů)

Hlavní záměry integrovaného bloku:

- vést děti k poznávání jarní přírody, jejích zákonitostí a změn
- seznámit děti s významem Velikonoc, s tradicemi a zvyky
- vést děti k chápání pojmu „Domov“ - místo, kde žijeme
- podporovat u dětí citové vazby na rodiče, sourozence i prarodiče, oslavit společně Svátek matek
- seznámit děti s různými typy dopravy a se základy bezpečnosti silničního provozu

5.2.4 Integrovaný blok LÉTO (časový plán – přibližně 10 týdnů)

Hlavní záměry integrovaného bloku:

- přiblížit dětem život dětí v různých typech společnosti, oslavit MDD
- vést děti k poznávání letní přírody, jejích zákonitostí a změn
- ukázat dětem, co všechno se za rok naučily, připravit je na vstup do první třídy
- seznámit děti s aktivitami, které je možno provozovat o prázdninách, poučit je o bezpečnosti včetně předcházení úrazům

6 Vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí nadaných

Podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami

Dítětem se speciálními vzdělávacími potřebami je dítě, které k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění a užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpůrných opatření. Tyto děti mají právo na bezplatné poskytování podpůrných opatření k rozvoji své osobnosti, k učení i ke komunikaci s ostatními, aby dosáhly co největší samostatnosti. Jedná se o integraci dětí se speciálními vzdělávacími potřebami.

Při plánování a realizaci vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními přihlížíme na jejich individuální vzdělávací potřeby a možnosti. Účelem podpory je plné zapojení a maximální využití vzdělávacího potenciálu každého dítěte s ohledem na jeho individuální možnosti a schopnosti.

Při vzdělávání dítěte se speciálními vzdělávacími potřebami zahrnuje pedagog do svých vzdělávacích strategií podpůrná opatření. Na základě doporučení školského poradenského zařízení zpracovává třídní učitel individuální vzdělávací plán.

Při vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami spolupracuje učitel s dalšími odborníky, využívá služby školských poradenských zařízení.

Pedagog třídy přípravného stupně ZŠ speciální stanoví pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocování individuálního vzdělávacího plánu. Stanoví náplň předmětů speciálně pedagogické péče, zodpovědné osoby a jejich role v systému péče o děti se speciálními vzdělávacími potřebami, pravidla pro zapojení dalších subjektů do systému vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami.

Podmínky pro vzdělávání dětí vždy odpovídají individuálním potřebám dětí. Pedagog zajišťuje tyto podmínky s ohledem na vývojová a osobnostní specifika.

Podmínky pro vzdělávání dětí nadaných

Přípravná třída vytváří ve svém školním vzdělávacím programu a při jeho realizaci podmínky k co největšímu využití potenciálu každého dítěte s ohledem na jeho individuální možnosti, taktéž pro vzdělávání dětí nadaných, které jsou dále podporovány. Je stimulován rozvoj jejich potenciálu včetně různých druhů nadání, aby se tato nadání mohla ve škole projevit a pokud možno i uplatnit a dále rozvíjet. Přípravná třída zajišťuje realizaci všech stanovených podpůrných opatření pro podporu nadání podle individuálních vzdělávacích potřeb dětí.

7 Hodnocení dětí a autoevaluace školy

7.1 Pravidla hodnocení dětí

- prospěch dětí přípravného stupně základní školy speciální vzdělávaných podle příslušného vzdělávacího programu se hodnotí formou slovního hodnocení, hodnotí se celkový prospěch dítěte vždy v pololetí a na konci daného ročníku
- chování dětí zařazených do přípravného stupně ZŠS se nehodnotí
- cílem je poskytnout rodičům zpětnou vazbu (vyhodnotit a shrnout výsledky práce pedagogů s dětmi)
- předmětem hodnocení jsou výsledky, kterých dítě dosáhlo v souladu s požadavky příslušného vzdělávacího programu, případně individuálního vzdělávacího plánu

- slovní hodnocení prospěchu dítěte je převážně pochvalou a povzbuzením a může být doplněno využitím všech dostupných prostředků, které budou dětem srozumitelné (obrázky, razítka apod.), hodnocení musí pro dítě vyznít povzbudivě i v případě negativního sdělení
- hodnocení je vždy adresné a osobně se obrací k tomu, komu je určeno
- důraz je kladen na individuální pokrok a snahu každého dítěte
- při hodnocení uplatňuje učitel přiměřenou náročnost a pedagogický takt
- při veškerém hodnocení zohledňuje učitel také druh a stupeň postižení, zdravotní stav, individuální a věkové zvláštnosti žáka a přihlíží ke kvalitě jeho rodinného výchovného prostředí

7.2 Autoevaluace školy

Vlastní hodnocení školy napomáhá ke zkvalitnění a zefektivnění vzdělávání a výchovy ve škole. Jeho výsledky se promítají do Výroční zprávy o činnosti školy. Propojením zjištěných skutečností tak získávají vedení školy, učitelé, rodiče i žáci důležitou zpětnou vazbu pro svůj další rozvoj.

Nástroje evaluace

Analýza školní dokumentace, anketa pro rodiče, anketa pro učitele, hospitace vedením (ředitel, zástupce ředitele, zástupce předmětové komise apod.), konzultace, diskuse, vzájemné hospitace pedagogů, zjišťování a vyhodnocování výsledků vzdělávání dětí, portfolio dítěte, inventarizace, výroční zpráva o činnosti školy, pedagogická rada.

Podmínky ke vzdělávání			
oblast evaluace	cíle a kritéria evaluace	metody a nástroje evaluace	časové rozvržení
materiálně technické podmínky	zlepšování prostorových podmínek školy a jejího okolí	kommunikace s partnery, pracovními týmy, pozorování	průběžně začátek a konec školního roku
	modernizace materiálně technického vybavení školy	inventarizace majetku výroční zpráva	1 x ročně 1 x ročně
	odborné oblasti – revize BOZP, PO apod., stav dokumentace	revizní zprávy odborných firem a kontrolorů	revize dle plánu
	využívání nových trendů a pomůcek ve výuce	výstavy, internet hospitace pozorování	průběžně

klíma školy	zlepšování vztahů učitel – dítě zlepšování vztahů mezi dětmi zlepšování vztahů mezi zaměstnanci	dotazník rozhovor schránka důvěry pozorování společné aktivity výroční zpráva	průběžně 1 x ročně
ŠVP	naplňování stanovených cílů ŠVP	tematické plány hospitace pedagogická rada	začátek školního roku plán hospitací 4 x za rok
personální podmínky	vytváření podmínek pro profesní růst zaměstnanců komplexní osobní růst	sebevzdělávání – plán DVPP portfolio	průběžně
	posilování prvků demokracie při řízení školy	anketa	1 x za dva roky

Průběh vzdělávání			
oblast evaluace	cíle a kritéria evaluace	metody a nástroje evaluace	časové rozvržení
průběh výuky	propagace zdravého životního stylu	školní preventivní strategie plán EVVO	1 x ročně
	efektivita pedagogického procesu	hospitace rozhovor	průběžně
	uplatňování metod práce směřujících k dosažení klíčových kompetencí	hospitační činnost	průběžně
	respektování individuálních zvláštností dětí	individuální plán dítěte rozhovor s rodiči	1 x ročně průběžně
	kvalita plánování a přípravy na výuku	tematické plány hospitace	1 x ročně průběžně
	změny vzdělávání směřující k rozvoji klíčových dovedností	tematické plány hospitace	1 x ročně průběžně

Podpora školy dětem, spolupráce s rodiči, vliv vzájemných vztahů školy, dětí a rodičů na vzdělávání			
oblast evaluace	cíle a kritéria evaluace	metody a nástroje evaluace	časové rozvržení
podpora dětí školou	zabezpečení vhodných kompenzačních a rehabilitačních pomůcek	pozorování vyjádření SPC, ŠPZ, odborných lékařů	průběžně
	vytváření individuálních vzdělávacích plánů	vyjádření SPC, ŠPZ diskuse s rodiči dokumentace dítěte	1 x ročně průběžně 2 x ročně
vztah rodičů ke škole	zlepšování spolupráce s rodiči	rozhovor rodičovské schůzky webové stránky rada školy	průběžně
	zvýšení zájmu rodičů a veřejnosti o školu	školní akce, výlety (výstavy, besídky, sportovní soutěže aj.) webové stránky školy – návštěvnost dotazník pro rodiče	průběžně 1 x za dva roky
	funkční rada školy	zápis z jednání	2 x ročně
poradenská činnost	rozsah poradenské činnosti	plán VP statistika	1 x ročně průběžně

Výsledky vzdělávání dětí			
oblast evaluace	cíle a kritéria evaluace	metody a nástroje evaluace	časové rozvržení
výsledky vzdělávání	zjištění úrovně vědomostí – vstupní a v průběhu školního roku	řízený rozhovor portfolio	1 x na začátku školního roku průběžně 1 x na konci školního roku
	míra zvládnutí očekávaných výstupů v jednotlivých vzdělávacích oborech	hodnotící zprávy třídních učitelů konzultace pedagogů s terapeuty, pracovníky SPC a rodiči	4x ročně – pedagogická rada během celého školního roku

Řízení školy, personální práce, kvalita vzdělávání pedagogických pracovníků			
oblast evaluace	cíle a kritéria evaluace	metody a nástroje evaluace	časové rozvržení
řízení školy	stanovení zodpovědností zaměstnanců školy	plán rozdělení funkcí inventarizace zápisy z pg. rady	1 x ročně 1 x ročně 4 x ročně
	hospitační činnost	plán hospitací zápis z hospitací	1 x ročně průběžně
personální práce	kvalifikovaný pedagogický sbor	výběrové řízení doplňující studium	průběžně
kvalita vzdělávání pedagogických pracovníků	odborný růst pedagogických pracovníků	plán DVPP, hospitace, rozhovor	průběžně

Úroveň výsledků práce školy vzhledem k podmínkám a ekonomickým zdrojům			
oblast evaluace	cíle a kritéria evaluace	metody a nástroje evaluace	časové rozvržení
ekonomické podmínky	naplnění koncepčních záměrů ŠVP v závislosti na rozpočtu	ekonomická rozvaha rozpočet školy	1 x ročně
nakládání s rozpočtem (investice, příjmy)	zhodnocení hospodaření školy	rozbory statistických výkazů rozbory hospodaření roční uzávěrka	průběžně 1 x ročně

8 Slovníček pojmů

dítě se zdravotním postižením - dítě se středně těžkým a těžkým mentálním postižením, souběžným postižením více vadami a autismem

autoevaluace školy - systematické posuzování a vyhodnocování procesu vzdělávání a jeho výsledků realizované účastníky vzdělávacího procesu; výsledky slouží jako zpětná vazba pro zkvalitnění činnosti školy

integrované bloky - způsob uspořádání vzdělávacího obsahu v ŠVP; integrované bloky propojují vzdělávací obsah z více různých vzdělávacích oblastí; vztahují se určitému tématu, k praktickým životním situacím nebo k praktickým činnostem, k určitému produktu apod. a mají podobu tematického celku, projektu či programu

klíčové kompetence - soubor požadavků na vzdělávání, zahrnující podstatné vědomosti, dovednosti, schopnosti, postoje a hodnoty dosažitelné v etapě předškolního vzdělávání; patří k nim kompetence k učení, kompetence k řešení problémů, kompetence komunikativní, kompetence sociální a interpersonální, kompetence činnostní a občanské

předškolní vzdělávání - vzdělávací proces realizovaný před nástupem dítěte do školy a řízený pedagogem, během něhož si dítě osvojí základní poznatky, dovednosti, schopnosti, postoje a hodnoty stanovené pro etapu předškolního vzdělávání v rozsahu, který odpovídá jeho individuálním možnostem

výchovné a vzdělávací strategie - směřují k rozvoji osobnosti dítěte a osvojení klíčových kompetencí včetně vzdělávacího obsahu

Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání (RVP PV) - závazný dokument státní úrovně platný pro veškeré předškolní vzdělávání; vymezuje zejména cíle předškolního vzdělávání, klíčové kompetence, vzdělávací obsah a podmínky vzdělávání a zásady pro tvorbu školních vzdělávacích programů (ŠVP); v souladu s ním je vypracován a realizován Školní vzdělávací program přípravného stupně ZŠ speciální - dokument, podle něhož se uskutečňuje vzdělávání v přípravném stupni ZŠ speciální; je vytvořen v souladu s RVP PV a uzpůsoben pro konkrétní podmínky přípravného stupně konkrétní školy

vzdělávací nabídka - pojem označující v RVP PV „učivo“ a vyjadřující zároveň formu, jakou je učivo dítěti předkládáno; vzdělávací nabídka je závazná pro pedagoga; je formulována v podobě činností popř. příležitostí, které by měly být dětem v průběhu jejich vzdělávání nabízeny, a to v pestré a mnohostranné skladbě a v dostatečné šíři.